

abt

impactgestuurd ontwerpen

bouwen met
staal

seminar Duurzaam bouwen met staal
2 november 2023

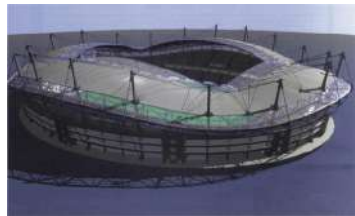
Ronald Wenting

since 1973

ir. Ronald Wenting

adviseur constructies, associate partner,
registerontwerper

since 1953

260 employees, 6 headquarters, 3 countries
Onderdeel Oosterhoff groep

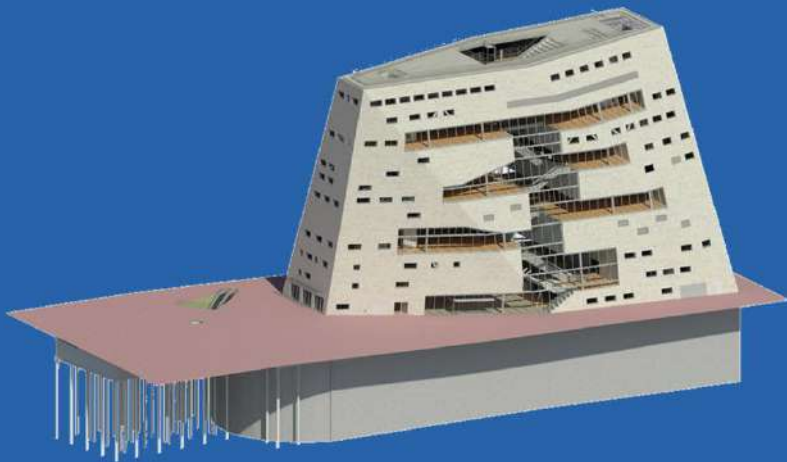

Impactgestuurd ontwerpen

- toekomstbestendig ontwerpen - levensduur verlengen
- circulair hergebruik - maximaliseren waardebehoud
- duurzaam materiaalgebruik - minimaliseren milieu-impact

Figuur: Hoofditens duurzaam construeren (ABT [flyer duurzaam construeren](#))

3D virtueel BIM model

milieu-database

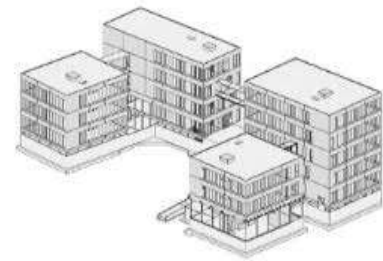
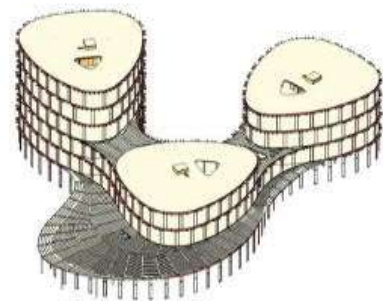
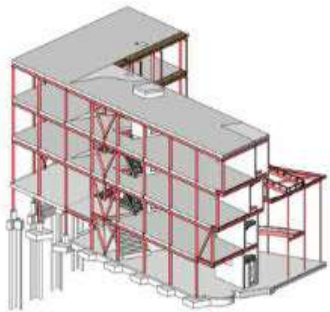

ABT MIM

plugin

ABT Milieu-Impact Monitor

carbon footprint 165 kg CO₂ /m² BVO
 schaduwprijs € 15/m² BVO

carbon footprint 77 kg CO₂ /m² BVO
 schaduwprijs € 10/m² BVO

carbon footprint 281 kg CO₂ /m² BVO
 schaduwprijs € 26/m² BVO

abt Milieu-Impact Monitor

Kengetallen constructies:

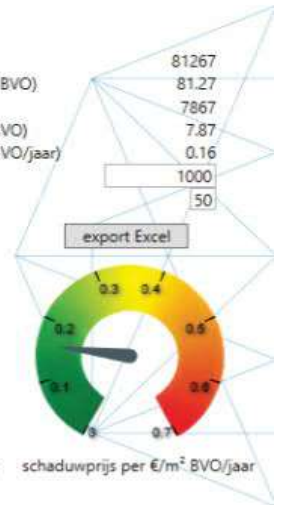
CO ₂ emissie	(kg)	81267
	(kg/m ² BVO)	81.27
schaduwprijs	(€)	7867
	(€/m ² BVO)	7.87
	(€/m ² BVO/jaar)	0.16
BVO	(m ²)	1000
levensduur	(jaar)	50

refresh

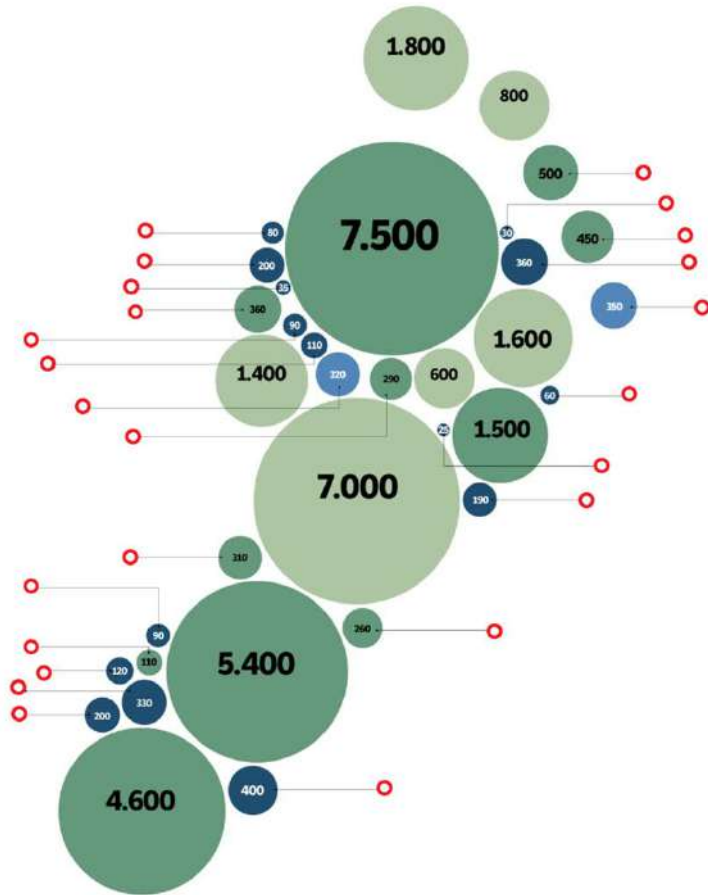
export Excel

CO₂ emissie per Revit category

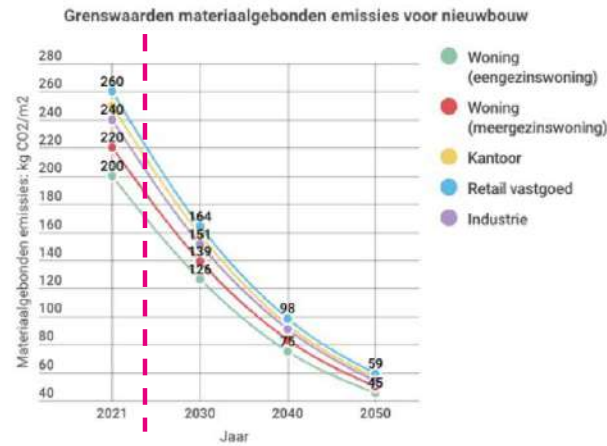

schaduwprijs per €/m² BVO/jaar

Milieudata zijn waardevol voor...

- inzicht in milieuprestatie van onze gebouwen
- bepalende knoppen voor impactgestuurd ontwerpen
- ontwerpbeslissingen in vroegtijdig stadium ontwerpproces
- snel spiegelen aan streefwaarden

Paris Proof grenswaarden	embodied carbon kg CO2-eq per m2			
	2021	2025	2030	2050
Woning (eengezinswoning)	200	160	120	45
Woning (meergezinswoning)	220	180	140	50
Kantoor	240	200	160	56
Retail vastgoed	260	220	180	59
Industrie	240	200	160	54

Paris Proof grenswaarden	embodied carbon kg CO2-eq per m2			
	2021	2025	2030	2050
Woning (eengezinswoning)	100	63	38	23
Woning (meergezinswoning)	100	63	38	23
Kantoor	125	79	47	28
Retail vastgoed	125	79	47	28
Industrie	100	63	38	23

Streefwaarden Parisproof bouwen zijn scherp!

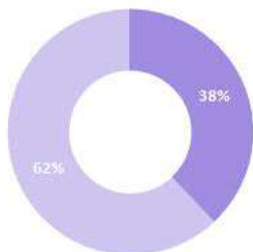
Milieudata voor bepalen van impact van de onderbouwconstructie

Jonas

© Orange architecten

BVO 29750 m2
 6 verdiepingen: betonskelet
 1 laags kelder, betonfundering op palen
 38% milieu-impact constructie onderbouw
 62% milieu-impact constructies bovenbouw

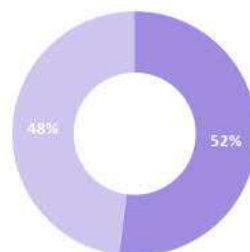

WRZV Sportcomplex

© AGS architecten

BVO 4415 m2
 1-2 verdiepingen: hout-, beton- en staalskelet,
 betonfundering op palen
 52% milieu-impact constructie onderbouw
 48% milieu-impact constructie bovenbouw

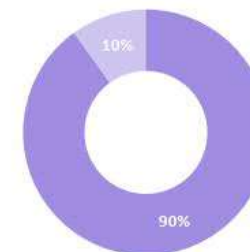

Ecoschool

© Jacques Kok

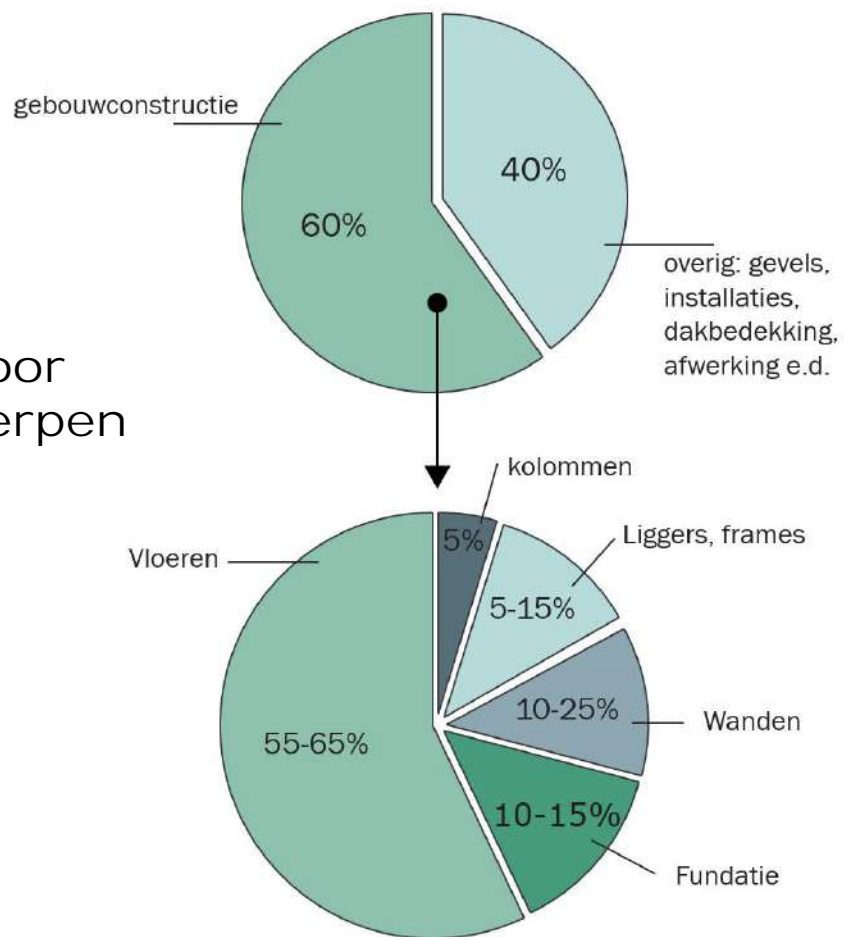

BVO 1910 m2
 2 verdiepingen: betonnen begane grondvloer,
 bovenbouw gelamineerd hout en CLT/HSB skelet,
 betonfundering op palen
 90% milieu-impact constructie onderbouw
 10% milieu-impact constructie bovenbouw

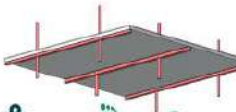

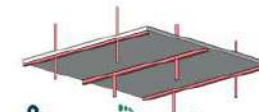

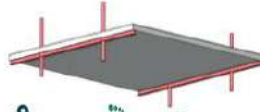

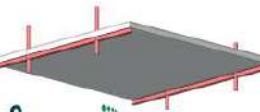

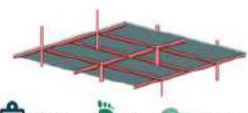

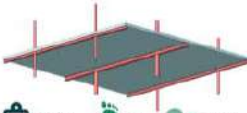

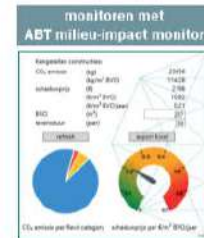
milieu-impact materialen

bepalende knoppen voor impactgestuurd ontwerpen

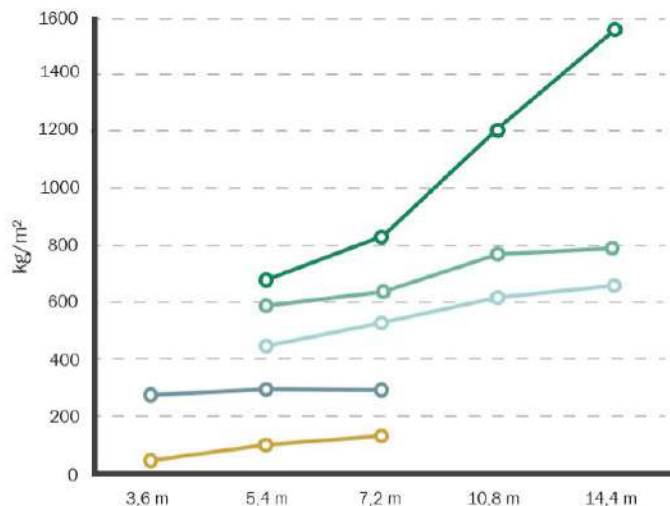
abt vergelijking milieu-impact constructievarianten vloeren

	3,6 m	5,4 m	7,2 m	10,8 m	14,4 m
in situ betonvloer met betonskelet	 KG 680 97 0,18	 KG 830 117 0,22	 KG 1205 192 0,35	 KG 1550 233 0,44	
kanaalplaatvloer met betonskelet	 KG 590 88 0,17	 KG 640 95 0,18	 KG 770 122 0,23	 KG 790 128 0,24	
kanaalplaatvloer met staalskelet	 KG 450 66 0,12	 KG 530 80 0,15	 KG 620 95 0,18	 KG 660 112 0,21	
staalplaatbetonvloer met staalskelet	 KG 280 58 0,11	 KG 295 55 0,11	 KG 295 59 0,11		
houten vloer met houtskelet	 KG 51 2 0,07	 KG 104 -1 0,10	 KG 136 -2 0,13		

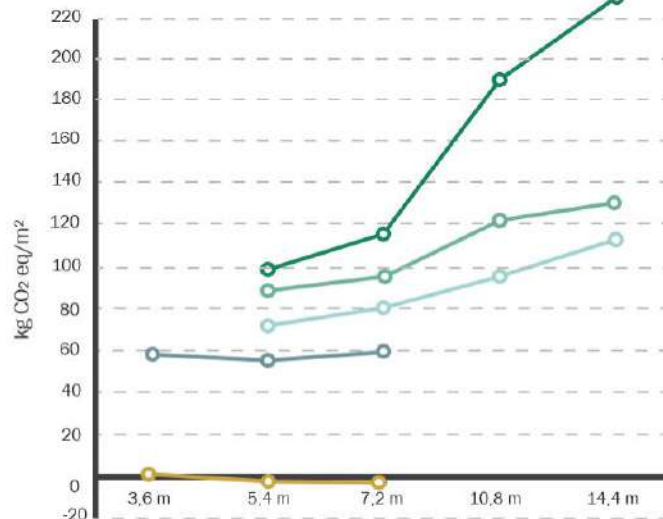

resultaten

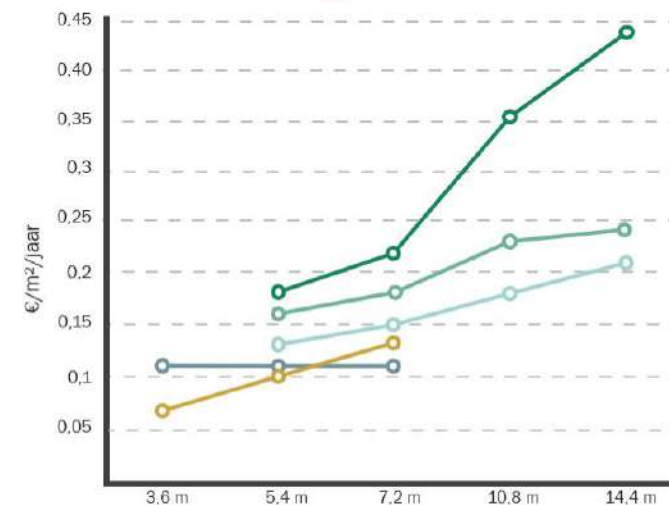
 gebouwmassa

 carbon footprint

 schaduwprijs

in situ betonvloer met betonskelet

kanaalplaatvloer met betonskelet

kanaalplaatvloer met staalskelet

staalplaatbetonvloer met staalskelet

houten vloer met houtskelet

abt

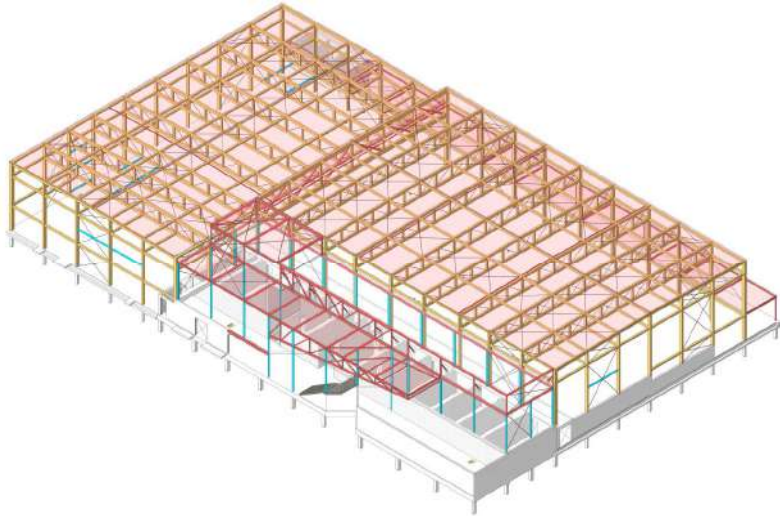
WRZV- sporthallen Zwolle

AGS Architecten

abt vergelijking milieu-impact constructievarianten dakliggers W.R.Z.V. sporthallen Zwolle

materialenstaat

TOTAAL

STEEN

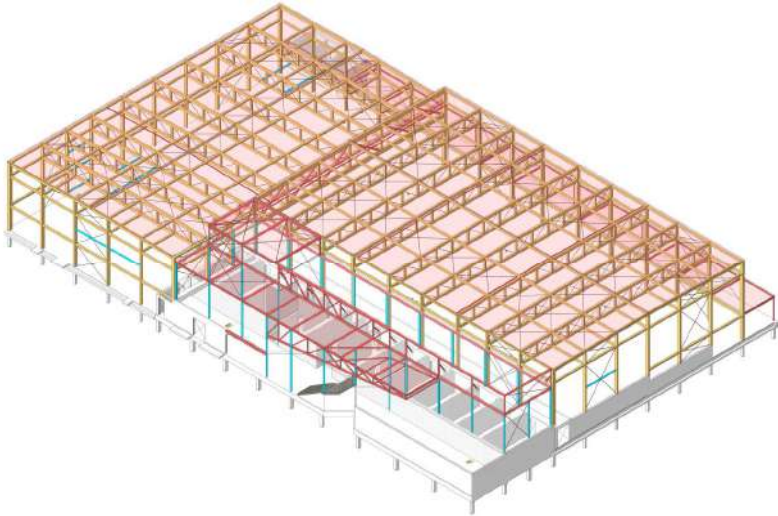
METAAL

HOUT

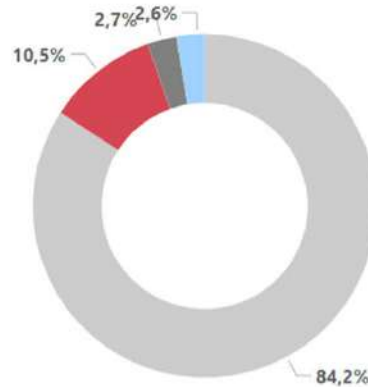

OVERIG

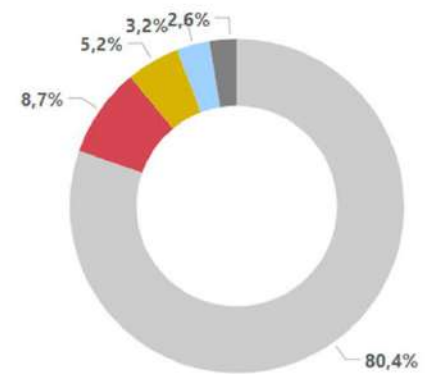

milieu-impact constructiematerialen

Carbon footprint per materiaal

Schaduwprijs per materiaal

Sustainability Calculations:

CO ₂ emission (kg)	556682
(kg/m ² BVO)	126.09
shadow price (€)	55491
(€/m ² BVO)	12.57
(€/m ² BVO/year)	0.25
BVO (m ²)	4415
Lifespan (year)	50

refresh export Excel

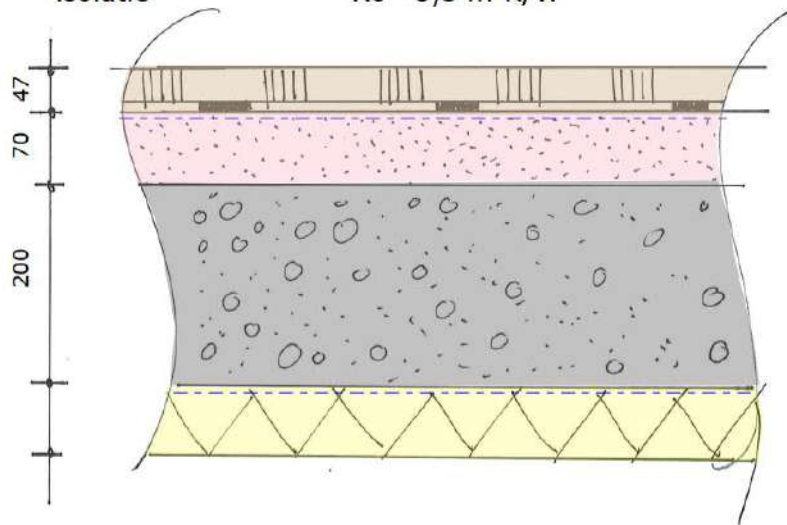
CO₂ emission per Revit category shadowprice per €/m² BVO/year

Werk ie voor het eerst met de MIM? Developed by: Michiel Van Der Eijdt 1.1.00

begane grond sporthalvloer

DO-variant

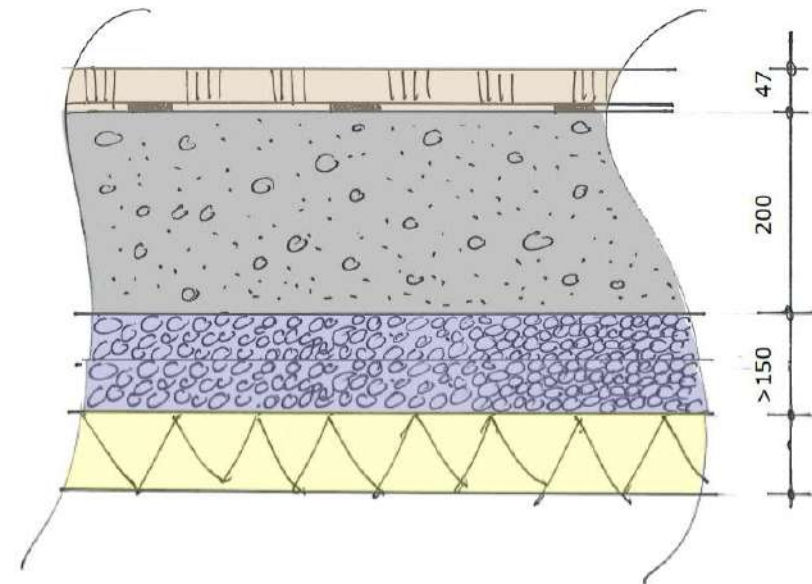
- sportvloer: Pulastic Elite Performance 90 Eco
 - PE-folie
 - zandcement dekvloer
 - in-situ betonvloer
 - o betonmengsel op basis van CEMIII
 - o C30/37, mk XC1
 - o 40% betonpuingrunulaat
 - o onder de rei afwerken
 - o CSC-certificaat
 - PE-folie
 - isolatie
- Rc = 3,5 m²K/W

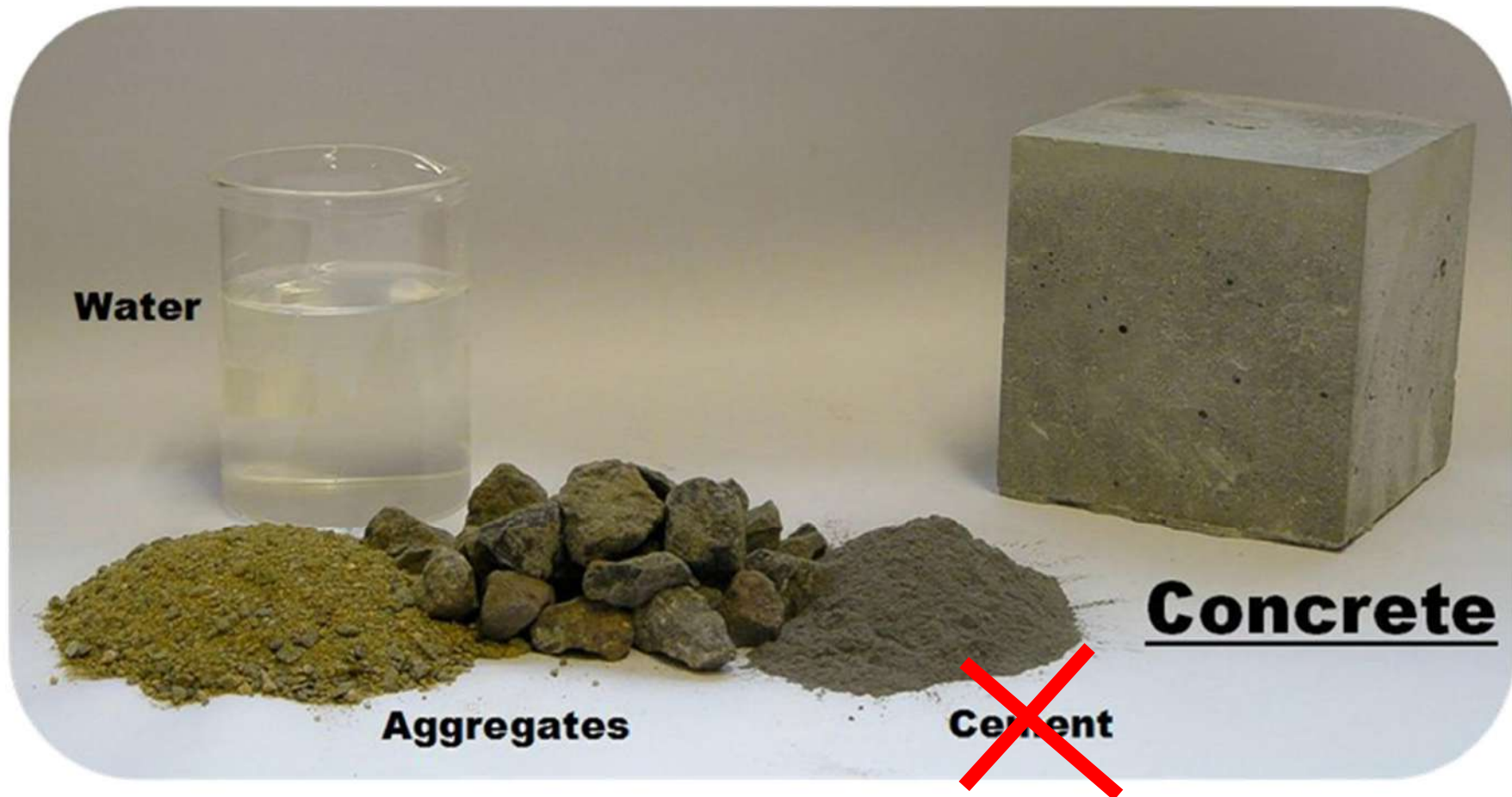
- sportvloer: Pulastic Elite Performance 90 Eco

UO-variant

- sportvloer: Pulastic Elite Performance 90 Eco
- in-situ betonvloer
 - o AAM-betonmengsel
 - o C20/25, mk XC1
 - o 100% circulair toeslagmateriaal (zand+grind)
 - o gevulderd
 - o CSC-certificaat
- werkvloer met menggranulaat - 100% circulair
- isolatie Rc = 3,5 m²K/W

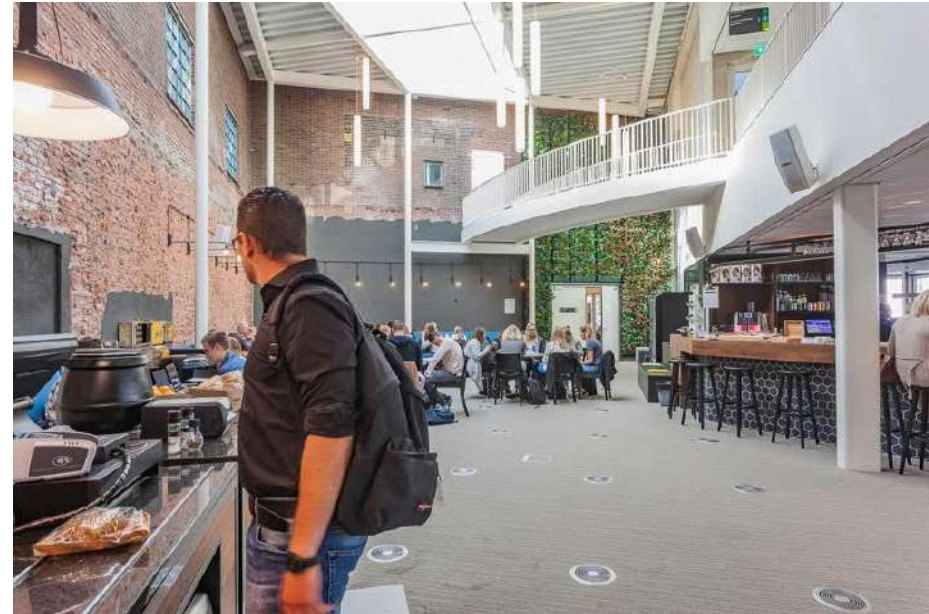
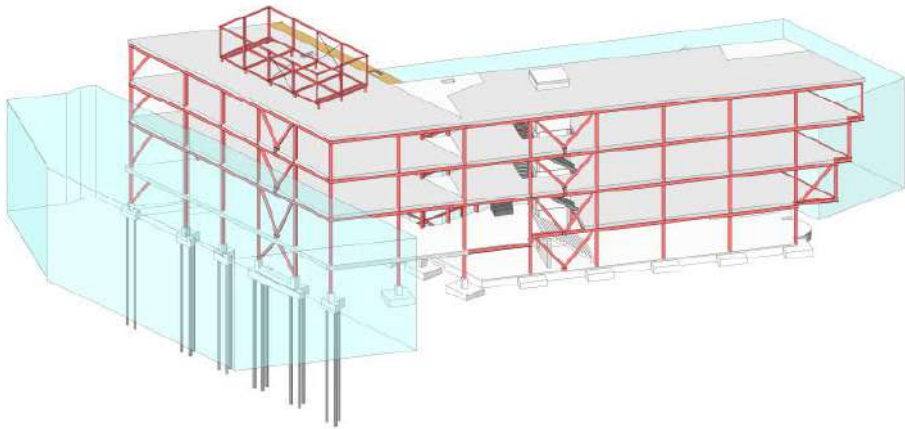
pilot: sporthalvloer – alkalisch geactiveerd beton

Saxion University of Applied Sciences Apeldoorn

IAA Architecten

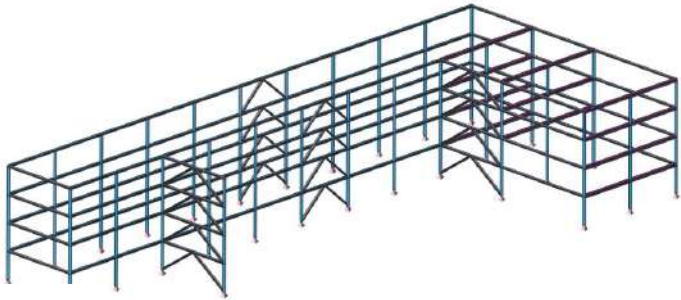

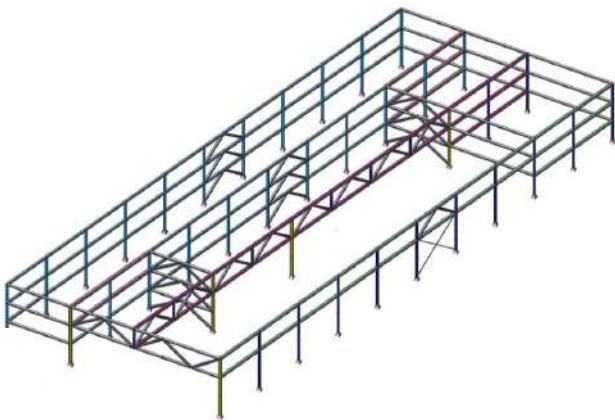
Saxion University of Applied Sciences in Apeldoorn

- Toekomstbestendig, flexibel en duurzaam schoolgebouw
- Nieuwbouw samenvoegen en verbinden met bestaand kantoor nettenfabriek
- Staalconstructie: transparantie en industrieel

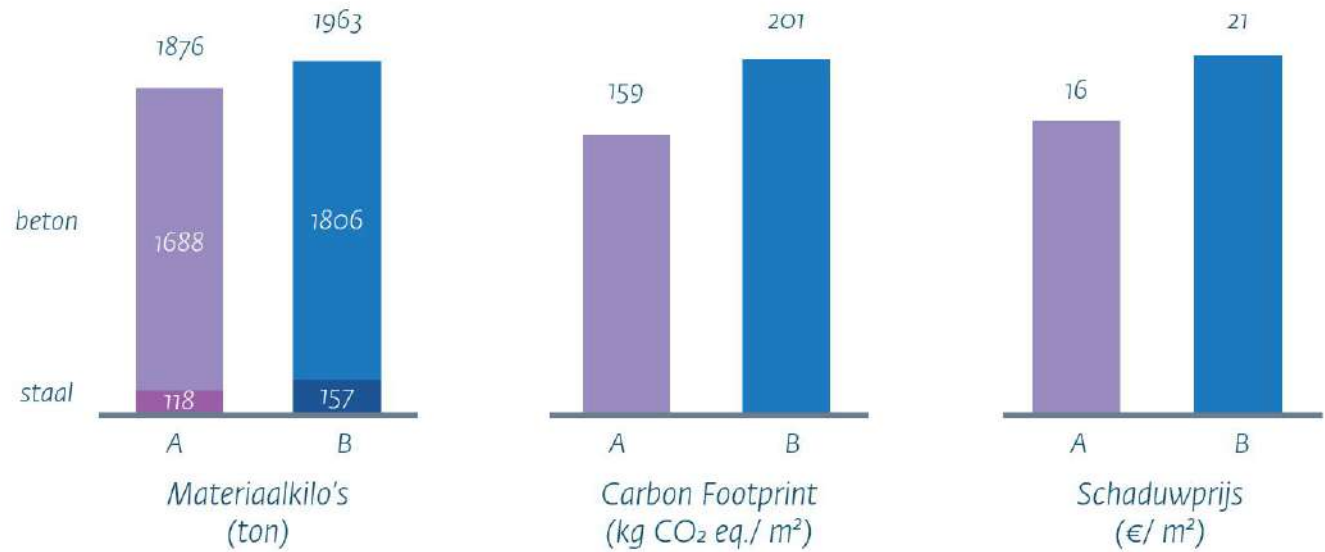
Constructievariant A

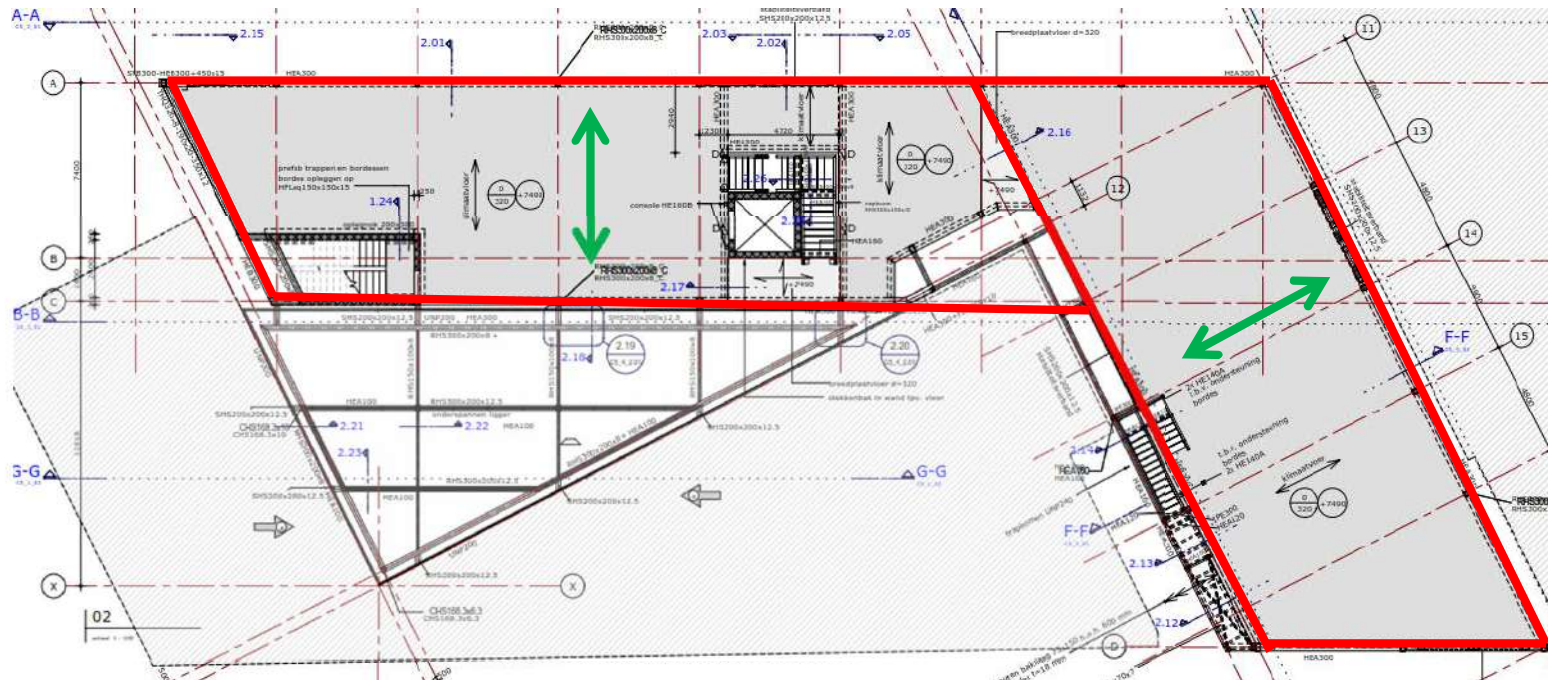
Constructievariant B

milieu-impact constructievarianten

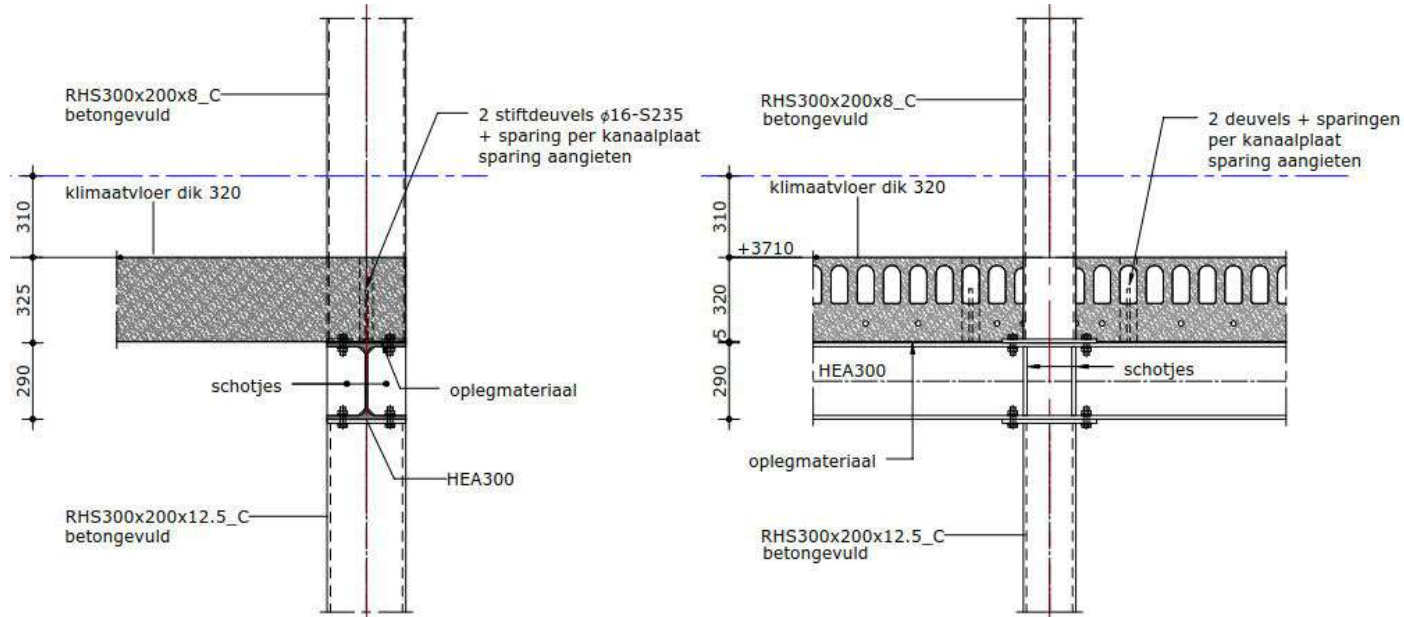

compacte gebouwworm $\Delta=20\%$

Flexibiliteit en toekomstbestendigheid

- indelingsflexibiliteit: constructie in gevelzone, klimaatvloer $I_t = 9,2$ tot $11,2$ m
- functieflexibiliteit: gebruiksbelasting = 500 kg/m^2
- leidingflexibiliteit: verhoogde vloer met plenum voor luchttoevoer

2nd life design – design for reassembly

- voorkomen druklaag, droge bouw, $\Delta=38$ ton CO₂
- verhoogde vloer i.p.v. zandcementdekvloer $\Delta=48$ ton CO₂
- voor selecteren op 2^e leven:
 - stalen liggers (HE300A) doorgaand uitgevoerd met boutverbindingen
 - kokerkolommen verdiepingshoog met beton gevuld met boutverbindingen
 - klimaatvloeren op de stalen liggers met doek gefixeerd tbv o.a. schijfwerking

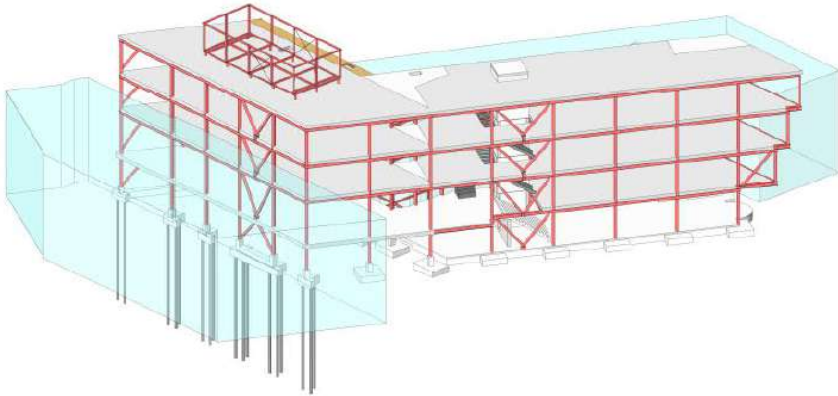

Lessons learnt:

- voorkomen natte koppelingen
- voorkomen sparingen
- modulair grid
- kolomraveling

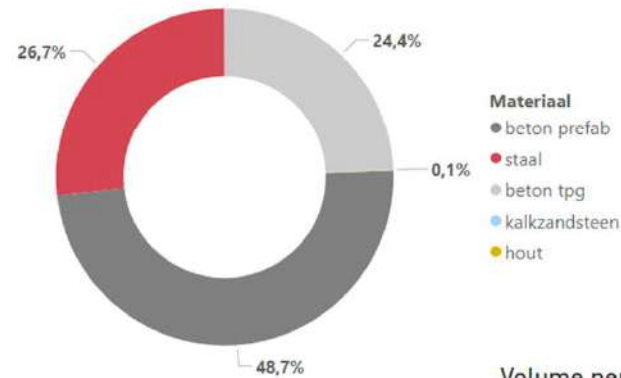

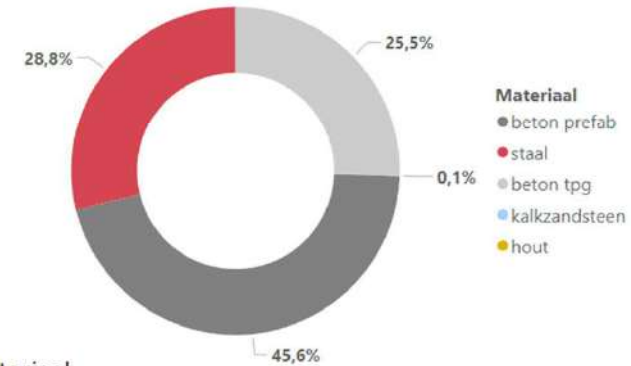
milieu-impact constructiematerialen

BVO: 2.500 m²
 Staalskelet: 103.000 kg
 Embodied carbon: 126.700 kg CO₂ eq
 50 kg CO₂ eq/m²

Embodied carbon per materiaal

Schaduwprijs per materiaal

Volume per materiaal

Milieu-impact zwaar constructiestaal

Categorisering EPD's zwaar constructiestaal	carbon footprint productie *		carbon footprint gemonteerd *		carbon footprint end of life *		MKI ** €	
	(A1-A3) kg CO2 eq		(A1-A5) kg CO2 eq		(A t/m D) kg CO2 eq			
1.16% hergebruik	1.16	100%	1.23	100%	1.08	100%	0.12	100%
2. Design for reuse < 25m	1.16	100%	1.23	100%	0.52	48%	0.06	50%
3. Design for reuse > 25m	1.16	100%	1.23	100%	0.65	60%	0.07	58%
4. Donorskelet	0.21	18%	0.27	22%	0.34	31%	0.04	33%
5. Xcarb Arcelor Mittal	0.40	34%	0.48	39%	0.69	64%		

Tabel: milieu-impact zwaar constructiestaal per 1 kg staal.

* Bepaling milieu-impact conform NEN-EN 15804:2012 + **A2** (2019) "Duurzaamheid van bouwwerken - Milieuverklaringen van producten - Basisregels voor de productgroep bouwproducten";

** Bepaling milieu-impact conform NEN-EN 15804:2012 + **A1** (2013) "Duurzaamheid van bouwwerken - Milieuverklaringen van producten - Basisregels voor de productgroep bouwproducten";

Milieu-impact zwaar constructiestaal

Categorisering EPD's zwaar constructiestaal	carbon footprint productie *		carbon footprint gemonteerd *		carbon footprint end of life *		MKI **	
	(A1-A3) kg CO ₂ eq		(A1-A5) kg CO ₂ eq		(A t/m D) kg CO ₂ eq		€	
1.16% hergebruik	1.16	100%	1.23	100%	1.08	100%	0.12	100%
2. Design for reuse < 25m	1.16	100%	1.23	100%	0.52	48%	0.06	50%
3. Design for reuse > 25m	1.16	100%	1.23	100%	0.65	60%	0.07	58%
4. Donorskelet	0.21	18%	0.27	22%	0.34	31%	0.04	33%
5. Xcarb Arcelor Mittal	0.40	34%	0.48	39%	0.69	64%		

embodied carbon staalskelet

126.700 kg CO₂ eq

126.700 kg CO₂ eq

126.700 kg CO₂ eq

27.900 kg CO₂ eq

49.400 kg CO₂ eq

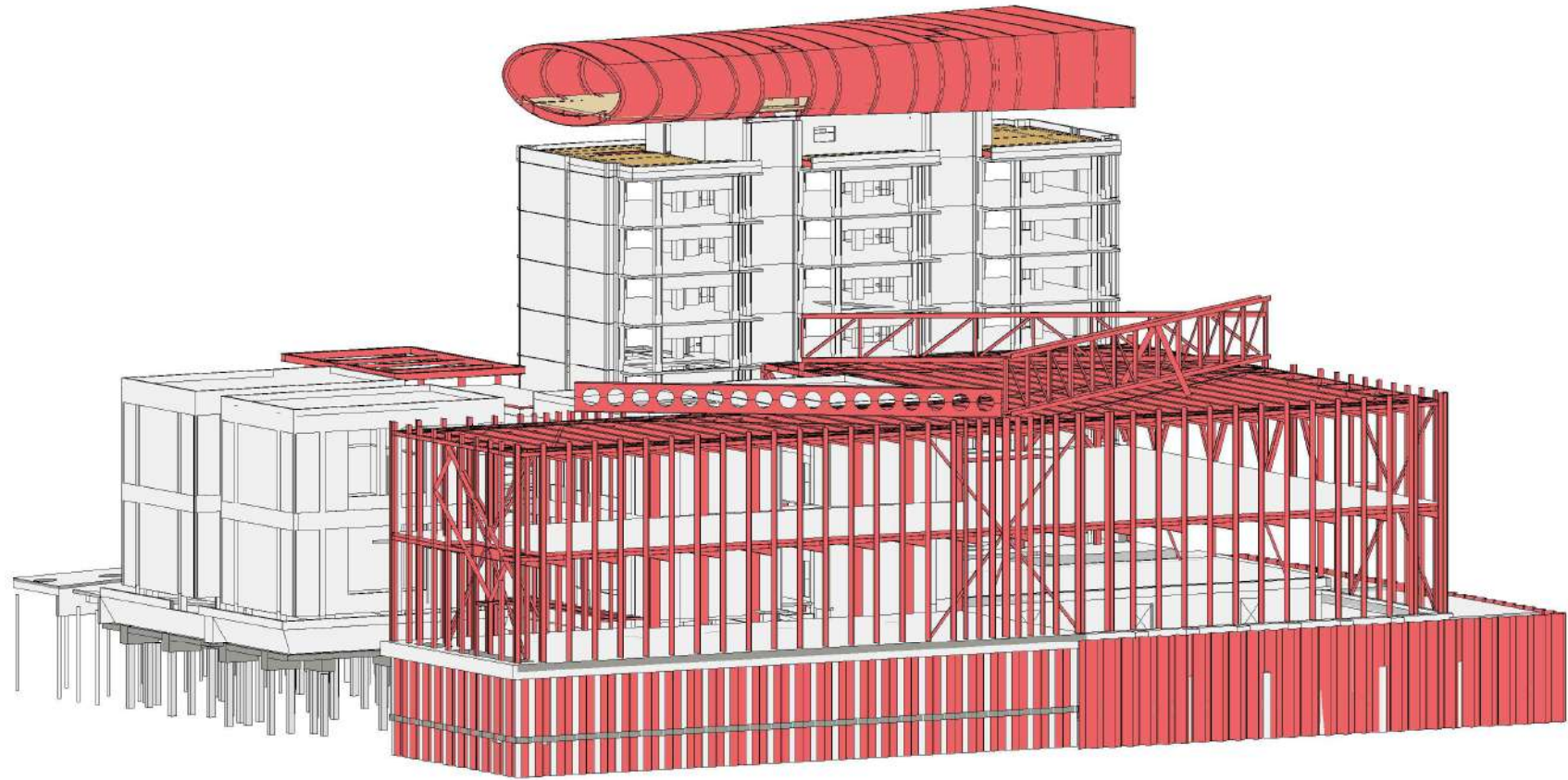
Tabel: milieu-impact zwaar constructiestaal per 1 kg staal.

* Bepaling milieu-impact conform NEN-EN 15804:2012 + **A2** (2019) "Duurzaamheid van bouwwerken - Milieuverklaringen van producten - Basisregels voor de productgroep bouwproducten";

** Bepaling milieu-impact conform NEN-EN 15804:2012 + **A1** (2013) "Duurzaamheid van bouwwerken - Milieuverklaringen van producten - Basisregels voor de productgroep bouwproducten";

Museum Amsterdam

OMA

analyse CO₂ impact constructie

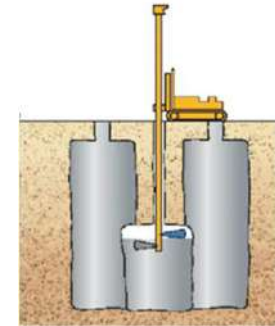
Steel

Concrete mixture

Reinforcement

Additional loads

Foundation

40%

30%

15%

5%

10%

1000 ton staal

Museum Amsterdam

reduceren embodied carbon door:

- toepassing o.a. geopolymeerbeton
- toepassing o.a. basaltvezelwapening
- toepassing donorstaal

Projectambitie hergebruik staal (ondergrens):

- minimaal 50% kleiner of gelijk aan 400mm verkregen uit donorstaal;
- minimaal 10% van de overige staalprofielen verkregen uit donorstaal;
- overig staal is Electrical Arc Furnace geproduceerd;

Pad 1: Gebruik van donorskelet

Ontwerpen met een gegeven hoeveelheid en afmetingen van staal;

➔ Pad 2: Fit for availability

Flexibel ontwerpen/engineering met een zo hoog mogelijk rendement hergebruik:

- Grootste kans op donorstaal voor profielen in categorie 2 (<400mm)
- Testen op basis van NTA 8713
- Samenwerking met circulair sloopaannemer in zoektocht donorprofielen

Bedankt voor jullie aandacht!

MILIEU-IMPACT GESTUURD ONTWERPEN

BOUWEN AAN EEN DUURZAME TOEKOMST

ir. Ronald Wenting

Adviseur constructies / Associate partner / Registerontwerper

- ▶ T +31 6 12 36 97 23
- ▶ E r.wenting@abt.eu